

Полученные результаты показали, что содержание аскорбиновой кислоты в траве лофанта анисового составляет 3,48 мг/г (время удерживания 2,88 мин).

Выводы. Впервые проведены исследования по изучению аскорбиновой кислоты в траве лофанта анисового, выращенного в условиях Республики Узбекистан. Методом ВЭЖХ было установлено количественное содержание аскорбиновой кислоты в сырье лофанта анисового (3,48 мг/г). Дальнейшие исследования были направлены на глубокое фитохимическое исследование отечественного сырья для введения его в медицинскую практику.

Список литературы:

1. Абрамчук А.В. Эффективность рассадного способа при интродукции лофанта анисового / Коняевские чтения. Сб. ст. Межд. н.-пр. кон. Ур ГАУ. 2014. - С. 82-84.

2. Бархатова Е.И. Определение уровня аскорбиновой кислоты в лекарственных растениях и возможность их практического применения при гиповитаминозе С // Юный ученый. - 2017. - №-5(14). - С.60-67. - URL: <https://moluch.ru/young/archive/14/1044>.

3. Изучение химического состава и противогрибковой активности *Lophanthus anisatus* Benth. / А.В. Великородов и соавт // Химия раст. сырья - 2010. - №2. С. 143-146.

ЛІКАРСЬКІ РОСЛИН НА БІОСТАЦІОНАРІ БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАУ

Іщук Л.П.

Білоцерківський національний аграрний університет,

м. Біла Церква, Україна

ishchuk29@gmail.com

Ключові слова: лікарські види, декоративність, аптекарський сад, біостаціонар.

Вступ. Людина здавна оточувала себе рослинами з корисними властивостями. Ї особливу увагу завжди приділяла лікарським рослинам, які використовувала спочатку у нетрадиційній, а з розвитком науки та технічного прогресу і в традиційній медицині. Спочатку культурою лікарських трав займалися ченці при монастирях, де були створені перші аптекарські городи та сади. Прообрази перших аптекарських садів і тепер збереглися при монастирях. Проте у сучасних умовах наукові колекції лікарських рослин більшою мірою представлені у класичних ботанічних садах, ботанічних садах медичних закладів вищої освіти та в дендрологічних парках. Лікарські рослини також представлені на біостаціонарі Білоцерківського НАУ.

Біостаціонар Білоцерківського НАУ площею близько 2 га, заснований у 2007 р. як база для підготовки фахівців ОР «Бакалавр» і «Магістр» спеціальності 206 «Садово-паркове господарство» [7, 9]. Колекційний фонд декоративних рослин за період функціонування біостаціонару значно збагатився і тепер

нараховує близько тисячі видів і культиварів хвойних та листяних дерев і кущів та одно-, дво- і багаторічних трав'янистих рослин [2, 3]. Серед дерев і кущів найчисленнішими групами рослин з лікарськими властивостями є види родів *Juniperus* L., *Salix* L., *Populus* L. Особливий інтерес для фармакології становлять види роду *Salix* L., які є джерелами природного саліцину, а колекція яких на біостаціонарі нараховує близько 50 видів і садових форм [4, 5, 10]. Проте найбільший інтерес представляє колекція трав'янистих багаторічників, серед яких багато видів мають лікарські властивості.

Матеріали та методи. Мета наших досліджень – проаналізувати таксономічний склад та біоекологічні особливості лікарських рослин та їх декоративні властивості і виділити найбільш перспективні види для створення колекційної ділянки у вигляді аптекарського саду.

Об'єктом наших досліджень були трав'янисті лікарські рослини на біостаціонарі Білоцерківського НАУ. Таксономічний склад рослин визначали за атласом лікарських рослин, а лікувальні властивості відповідно до Державної фармакопеї України [1, 6, 8].

Результати та їх обговорення. У результаті проведеного аналізу серед трав'янистих одно-, дво- і багаторічних рослин біостаціонару нами виділено 42 види лікарських рослин. У складі колекції переважають представники родини *Lamiaceae* – 36 %, *Asteraceae* – 26 %, *Campanulaceae* – 10 %, решта родин – *Apocinaceae*, *Alliaceae*, *Apiaceae*, *Asparagaceae*, *Euphorbiaceae*, *Hipericaceae*, *Linaceae*, *Plantaginaceae* – представлені 1-2 видами (рис. 1). Однорічники представлені *Centaurea cyanus* L., *Tagetes patula* L., *Tagetes erecta* L., *Ricinus communis* L., дворічники – *Digitalis purpurea*, *Bellis perennis* L., решта видів належать до багаторічників.

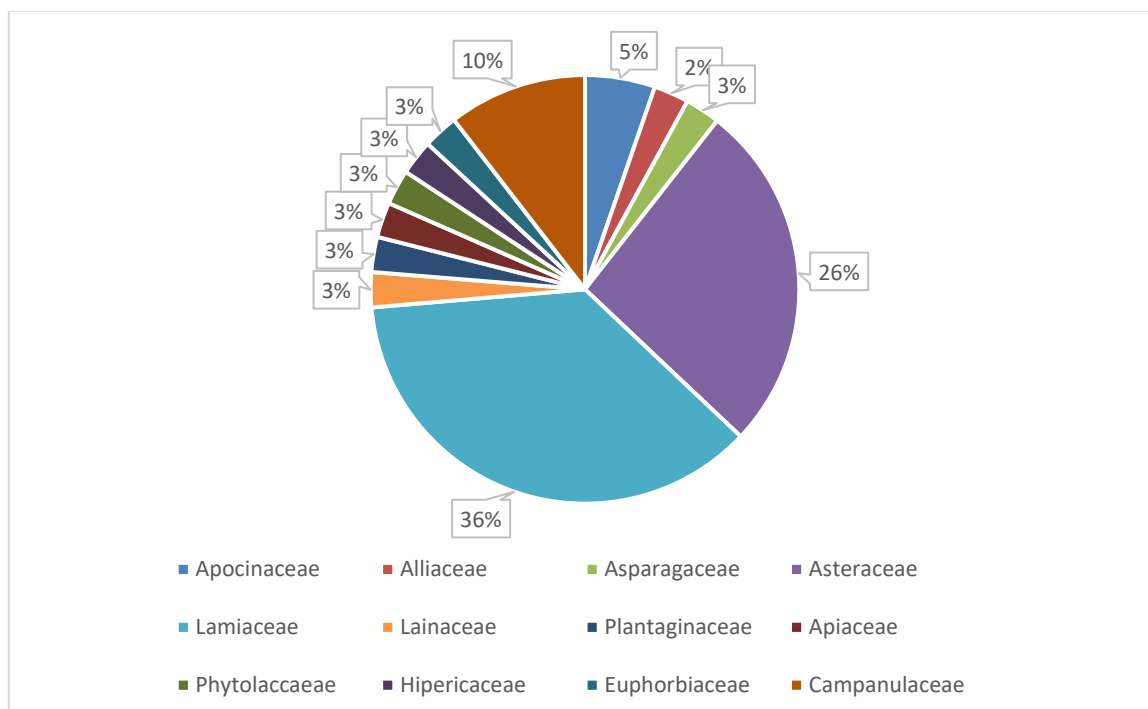

Рис. 1. Таксономічний склад лікарських рослин на біостаціонарі БНАУ

Варто звернути увагу, що окрім видів у колекції представлені і садові форми. Так *Echinacea purpurea* (L.) Moench. представлена культиварами – ‘Album’, ‘Album nana’, ‘Nana’, ‘Orang’, *Origanum vulgare* ‘Variegatum’, *Hypericum polyphyllum* Boiss. & Balansa ‘Grandiflorum’, *Mentha suaveolens* L. ‘Variegata’, *Mentha piperita* L. ‘Swiss’. Аборигенні види складають 45 %, решта – інтродуковані з головним чином з Криму, Кавказу, Середземномор’я, Південної Європи та Америки.

За відношенням до екологічних чинників лікарські рослини розподіляються наступним чином. До сциофітів належить лише два види – *Vinca minor* L. і *Vinca major* L., решта видів колекції – геліофіти. За відношенням до вологи більшість видів належать до мезофітів, проте виділяється і група ксерофітів – *Asparagus officinalis* L., *Achillea millefolium* L., *Hypericum polyphyllum* Boiss. & Balansa, *Lavandula angustifolia* Mill., *Echinacea purpurea* (L.) Moench., *Ricinus communis* L., *Salvia officinalis* L., *Thymus* × *citriodorus* (Pers.) Schreb., *Thymus marschallianus* Willd., *Thymus praecox* Opiz., *Thymus serpyllum* L., *Thymus vulgaris* L. Ксерофітні види забезпечують високу декоративність у посушливі періоди вегетації, оскільки стаціонарний полив на біостаціонарі відсутній.

Висновки. Таким чином, проаналізувавши таксономічний склад трав’янистих лікарських рослин на біостаціонарі БНАУ ми дійшли висновку, що він складається з 42 видів і культиварів, що належать до 12 родин. Для створення більш привабливого ландшафту всі ці види доцільно представити у вигляді аптекарського саду, де будуть повністю розкриті і декоративні властивості кожної рослини.

Перелік посилань:

1. Державна Фармакопея України / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». 2-е вид. Доповнення 3. Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2018. 416 с.

2. Іщук Л.П. Аналіз сортового різноманіття, декоративності та особливостей росту і розвитку сортів *Dahlia cultorum* Thorsrud & Reisaeter в колекції біостаціонару Білоцерківського НАУ. *Journal of native and alien plant studies*. 2021. Вип. 17 С. 75-92

3. Іщук Л.П. Колекція багаторічних трав’янистих квітничково-декоративних рослин біостаціонару Білоцерківського національного аграрного університету. *Відновлення порушених природних екосистем: Матеріали IV міжнародної наукової конференції (м. Донецьк, 18-21 жовтня 2011 р.)*. Донецьк, 2011. С. 158-160.

4. Іщук Л.П. Родина *Salicaceae* Mirbel.: біологія, адаптаційний потенціал, охорона та використання в Україні : автореф. дис. ... докт. біол. наук: спец.: 03.00.05 ботаніка. К., 2019. 47 с.

5. Іщук Л.П. Фармацевтичні властивості автохтонних видів роду *Salix* L. *Agrobiodiversity for improving nutrition, health and life quality: Scientific proceedings of the international network AgroBioNet of the institution and researcher of international research, education and development programme “Agrobiodiversity*

for improving nutrition, health and life quality” (20-22 august). Nitra, 2015, Part I. P. 280-283.

6. Котов А.Г., Котова Е.Е., Соколова О.О. Атлас ілюстрацій до методів ідентифікації лікарської рослинної сировини в національних монографія ДФУ. Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2021. 256 с.

7. Олешко О.Г. Біостаціонар БНАУ як навчальна, наукова і виробнича база з підготовки студентів напряму Лісове і садово-паркове господарство Агробіологія, 2012, Вип. 8, С. 9-13.

8. Алексеев І.А. Повний атлас лікарських рослин. К.: Глорія, 2019. 256 с.

9. Черняк В.М., Левандовська С.М. Біостаціонар Білоцерківського національного аграрного університету: словник-довідник Тернопіль: Тайп, 2018. 76 с.

10. Ishchuk L., Myroniuk, Ishchuk H. Prospects for the use of species of the genus Salix L. In the T. pharmaceutical. *Trends in the development of Medicine, Biology and Pharmacy*: collective monograph Rusnak I., Suthar A., Kulachek V., Kulachek Y., etc. International Science Group. Boston: Primedia eLaunch, 2021. P. 184-193. <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/6083>

**ПОТЕНЦІАЛ КОНЦЕПЦІЇ ЕТНОМЕДИЦИНИ
«ЄДИНЕ ЛІКУВАННЯ» ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖСЕКТОРАЛЬНОЇ
СТРАТЕГІЇ «ЄДИНЕ ЗДОРОВ'Я»**

***Калашніков А.А., Кундан Сандвар, Курділь Н.В., Худайкулова О.О.,
Петрашенко Г.І., Іванова Л.П.***

**ДП «Науковий центр превентивної токсикології, харчової та хімічної
безпеки імені академіка Л.І. Медведя Міністерства охорони здоров'я
України», ТОВ «Амма Лайф Саенсиз»,
м. Київ, Україна**

olga@mudram.info, nataliakurdil@gmail.com, jkmuflybyff@gmail.com

Ключові слова: єдине здоров'я, етномедицина, Аюрведа.

Вступ. Термін «Єдине здоров'я» вперше був використаний в документах, спрямованих на подолання респіраторної хвороби та поширення високопатогенного пташиного грипу H5N1 (2003–2004 рр.). Цей термін також використовувався в тексті стратегічних цілей, відомих як «Манхеттенські принципи», що були прийняті на зборах Товариства охорони дикої природи (2004 р.), які визнали чіткий зв'язок між здоров'ям людей, здоров'ям тварин та загрозами, для забезпечення людства продовольством та економіки в цілому. Пандемія COVID-19 лише підтвердила важливість та необхідність зазначеного підходу в боротьбі з глобальною біологічною загрозою, яка сьогодні перетинає відокремлені межі проблем здоров'я людей, тварин та стану довкілля [1].